

БЕЗРОБІТТЯ МОЛОДІ: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ВИРШЕННЯ

Соляник О.М., доц, **Ведмідь Н.Г.**, студент
Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Одним із визначних факторів економічного та соціального розвитку будь-якої країни є соціокультурне та професійне становлення її молоді. Однак в умовах ринкової економіки саме ця частина населення найбільш часто стикається з проблемами працевлаштування. Для молодих людей віком від 15 до 24 років, які не мають досвіду роботи, а отже, не відповідають всім вимогам потенційних роботодавців, вона стоїть особливо гостро. Особливо ситуація ускладнюється у періоди економічної та політичної нестабільності.

Саме молодь визначає майбутнє суспільства, напрямок та інтенсивність розвитку країни, тож не можна й надалі залишати цю категорію населення в умовах обмежених можливостей самореалізації.

Метою дослідження є визначення основних напрямків діяльності щодо зменшення рівня молодіжного безробіття в Україні та подолання його наслідків задля успішного соціально-економічного розвитку українського суспільства та зростання рівня соціального добробуту.

Вагомий внесок у дослідження проблем зайнятості молоді в Україні зробили такі вчені: С. Бандур, О. Вишняк, М. Долішній, Ю. Краснов, Е. М. Лібанова, Л. Семенова, О. Хомра, О. Яременко, та ін. Результати їх досліджень мають велике значення для розвитку науки.

Молодь – це громадяни віком від 14 до 35 років (Закон України « Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 25.02.1993 р №2998-ХІІ). Як специфічна соціально-демографічна група, молодь характеризується не лише віковими межами, а й місцем, котре вона посідає в соціальній структурі суспільства, особливостями соціального становлення і розвитку.

Безробіття – соціально-економічне явище, за якого частина працездатного населення не може знайти роботу; ситуація дисбалансу ринку праці, коли пропозиція робочої сили перевищує попит.

Основними причинами молодіжного безробіття є проблеми якості профорієнтації диспропорції попиту та пропозиції робочої сили, невідповідність надаваної навчальним закладами освіти вимогам потенційних роботодавців, також відсутність налагодженої системи взаємодії навчальних закладів, підприємств та держави та інші фактори.

Наслідки молодіжного безробіття чинять неабияку загрозу добробуту держави. Поділимо їх на дві групи: соціальні та економічні. До соціальних можна віднести: формування «втраченого покоління», соціальна невизначеність молоді особистості; загроза соціального неспокою, заворушень, збурень; зростання кількості психічних захворювань серед

молоді; ускладнення криміногенної ситуації в країні; нерациональне використання трудового потенціалу; «відтік умів» та ін.

До економічних наслідків можна зарахувати такі: зростання витрат на допомогу по безробіттю; марне витрачання коштів державного бюджету на навчання спеціалістів, які потім не знаходять роботи; зростання обсягу витрат на допомогу по безробіттю; зниження рівня ВВП; зниження рівня життя населення даної категорії та ін.

Рівень безробіття (за методологією МОП) серед молоді у віці 25-29 років скоротився з 9,9% у 2010 році до 9,2% у 2011 році, проте, він був вищим за середній рівень безробіття по Україні (7,9%). Слід відзначити, що рівень безробіття в Україні серед осіб у віці 15-24 роки у 2011 році був нижчим, ніж у середньому по країнах Євросоюзу, де він зріс з 21,1% до 21,4%.

Як один із практичних заходів вирішення проблеми молодіжного безробіття, можна запропонувати організацію роботи освітньо-трудового кластера у вигляді інформаційно-координаційного центру на базі державної служби зайнятості. Центр працюватиме за принципом єдиного інформаційного вікна – вся необхідна інформація в одному місці з мінімальним часом доступу до неї. З іншого боку, саме цей центр стане своєрідним «місцем зустрічі інтересів» держави, роботодавців та потенційних працівників. Кластер об'єднає зусилля потенційних роботодавців, пошуковців роботи, навчальні заклади, інвестиційні фонди, служби зайнятості, громадські організації, органи місцевого самоврядування та ін.

Для усунення негативних наслідків молодіжного безробіття та попередження його розвитку у майбутньому необхідно:

1) створити систему професійної орієнтації, яка б забезпечила можливість максимального розвитку здібностей дитини та з малих років адаптувала б її до умов ринку праці, виховувала б почуття відповідальності за своє майбутнє та майбутнє суспільства в цілому (її можна поділити на 4 стадії, залежно від вікової категорії осіб, які проходять її проходять: дошкільну, ознайомчу, практичну та адаптаційну);

2) налагодити тісні зв'язки співпраці молоді та роботодавців, зокрема участь останніх у плануванні навчального процесу студентів;

3) створити додаткові робочі місця, сприяти організації молоддю власного бізнесу, реалізації власних креативних проєктів (старт-апів) тощо;

4) розробити систему планування підготовки трудових ресурсів задля усунення негативних наслідків диспропорції попиту та пропозиції робочої сили.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 216-218.